

Bijlage 3: Notitie van Ger Laugs Majoorweg 2 te Koningsbosch, januari 2019

Gegevens van Ger Laugs, oud medewerker van Abdij Lilbosch, met betrekking tot de Short Stirling die op 10 september 1942 op de Landerijen van Abdij Lilbosch is gecrasht. Samengesteld op verzoek van Pejjerlandj.

Short Stirling 4 motorige Engelse bommenwerper.

Reeds enkele malen hebben jullie mij gevraagd om in mijn geheugen te graven om een antwoord te vinden op sommige vragen die voor u nog niet helemaal precies beantwoord zijn. Jullie vragen mij om mijn bevindingen, die ik van dichtbij heb meegekregen, over een vliegtuig dat in de tweede wereldoorlog is neergestort op de landerijen van de Abdij Lilbosch op papier te zetten. Eigenlijk zou ik deze zaak het liefst vergeten maar omdat er een goede band met René Rutten is verkregen, in de tijd dat ik als landarbeider werkzaam was voor de Abdij en hij als vrijwilliger, zur erhohlung na zijn vervroegd pensioen, klim ik voor jullie nog eens in de pen.

Alles wat er over dat vliegtuig is geschreven heeft mij heel erg geboeid. Bijna alle mensen uit de omgeving van de Abdij kende ik goed en als de ouderen het

over dat vliegtuig hadden, hing ik aan hun lippen. Jullie hebben al zoveel vragen beantwoord gekregen dat ik daar mijn bewondering voor uitspreek.

Eind jaren 1969 begon mijn loopbaan, als jonge knaap bij de Paters. Door veel tegenslagen in mijn leven stond ik op zekere dag totaal berooid voor de oude abt Dom Hieronimus, een fijne priester en een geweldig mens. Hij bood mij een baan aan en ik mocht gratis intrek nemen in het nabijgelegen hotel van de Paters, tegenwoordig Hof van Herstal. Daar heb ik vier jaar met heel veel steun van de sympathieke Paters en Broeders uit die jaren gewoond.

Mijn taak op de boerderij was het land te bewerken zoals ploegen, zaaien en oogsten. Op de plek waar het vliegtuig neer kwam was het erg moerassig, mede door de kapotgemaakte structuur van de grond. Nadat het vliegtuig was ontploft zijn de restanten steeds dieper in de drassige grond gezakt. Doordat Wullem van Ophoven is gaan zoeken met draglines e.d. naar overgebleven waardevolle stukken zijn de iets zwaardere restanten steeds dieper in het moeras gezakt. Volgens zijn zonen hebben ze zich daar kapot gewerkt voor noppes, behoudens aluminium en mica. Oud ijzerhandelaren wisten direct na de oorlog ook deze plek te vinden.

Op de plek des onheil hebben mijn collega's en ik jaren lang geploeterd om de grond bewerkbaar te maken. In de Herfst en in het voorjaar gingen we er zelfs met drie tractors naar toe. De een met de ploeg, de tweede trok met een zware ketting de tractor met de ploeg en de derde voor het geval dat de tractors toch nog vast kwamen te zitten in de zomp. Sjaak onze voorman had al jarenlang geadviseerd om het gat van ongeveer honderd meter te laten opvullen en op zekere dag het wonder geschiede. Op de Pepijnklinieken, thans Pergamijn, was een enorme hoop bouwgrond ontstaan, voorheen akkergrond van de Abdij. Vader Abt Hieronimus kreeg het geregeld dat wij de grond konden krijgen Deze zachtaardige man stond heel hoog in het vaandel van de knechten waarvoor hij veel goeds heeft gedaan evenals voor de Abdij.

Wij kregen toestemming om de grond van Pergamijn op te halen en in het moerassig gebied te deponeren. Broeder Agnetus, de bedrijfsleider van de boerderij, nam contact op met Heinz Keulen, die een transportbedrijf had op Koningsbosch en die kwam met zijn zoon Nól met twee vrachtauto's mee helpen. Sjaak Hochstenbach reed met een vrachtwagen uit de tweede

wereldoorlog alsmede Thei Schoenmakers en zelf reed ik mee met een tractor met aanhangwagen, totaal waren het dus vijf voertuigen. We hebben verschillende dagen samen gereden om de berg zand op het land van Abdij Lilbosch te krijgen. Een beetje cijferaar kan wel uitrekenen hoeveel aarde dat is geweest, zeker meer dan 100 kubieke meter. Het geslagen gat door de gecrashte bommenwerper was ongeveer 30 vierkante meter en werd helemaal opgevuld en de rest rondom en dus allemaal boven op hetgeen van het gecrashte vliegtuig is overgebleven. Ontploffingsgevaar is daar niet reëel.

Rondom de onheilsplek werden voornamelijk stukjes aluminium gevonden. Ook lagen er altijd nog wel stukken mica of wat het moge zijn. Ik weet dit zo zeker omdat we na het zaaien met enkele mensen alles gingen oprapen omdat er ook veel zwerfkeien lagen verspreid over het land en ieder jaar weer. Gezien mijn betrokkenheid kan ik ook precies de plek aanwijzen waar de bommenwerper terecht is gekomen.

Wel wil ik jullie nog het volgende mededelen zodat jullie kunnen begrijpen dat ik een beetje achterdochtig was met betrekking tot het verzoek, omdat ik slechte ervaring heb vanuit het verleden met verstrekken van gegevens m.b.t. dit gebeuren. Wat gebeurde er namelijk in het eerste begin toen men onderzoek ging doen voor eventuele opgravingen. Op een gegeven moment werd mij gevraagd of ik me zo spoedig mogelijk wilde begeven naar de plek van de crash omdat er hogere militairen waren die om inlichtingen vroegen. Nadat ik hen de plek had aangewezen waren ze toch nog wat afwachtend, maar toen ze vernamen wat ik hen allemaal te vertellen had draaiden ze bij, zeker toen ze nog een bewijsstuk vonden en hebben mijn gegevens zorgvuldig opgenomen. Enkele dagen later sloeg ik thuis de krant open en daar stond mijn verhaal met vermelding van de naam van iemand die het verhaal helemaal niet verteld had, was wel enigszins betrokken geweest ook naderhand nog, maar van zo'n handelwijze heb ik nog steeds een vieze smaak in mijn mond .

Beste mensen van Pejjerlandj hoop dat ik jullie van dienst ben geweest met mijn verhaal in het belang van de Piloten die voor mij altijd helden zijn gebleven omdat ze voor onze vrijheid hun leven hebben gelaten en zij hebben een fijne herdenking zeker verdiend. Zij zijn teruggegeven aan de aarde waarin wij allemaal terecht komen en ook uit voortkomen, maar laten we **nooit** vergeten en ook doorgeven aan volgende generaties wat zij betekend hebben

voor onze vrijheid. Het is ook goed dat alle bemanningsleden vernoemd zijn op het mooie monument op het terrein van de Paters van Lilbosch, op een steenworp afstand van hun graf. De prachtige herdenkingen die ieder jaar door de Stichting “Op Vleugels der Vrijheid” verzorgd worden hebben zij verdiend. Weet zeker dat mijn visie door veel zwijgende mensen wordt gedeeld maar het zij zo en dat betekent Amen. Korte toelichting, denk ook dat de nabestaanden met dit verhaal vrede kunnen hebben en mochten de vermiste bemanningsleden niet op deze plek gevonden worden, dan zijn ze pas echt vermist. En als er wel opgravingen komen zijn de eventueel niet ontplofte bommen dan niet gevaarlijk. Respect kan op vele manieren worden uitgelegd maar hopelijk wordt het niet voor eigen doelstelling gebruikt.

Hoop dat de voorzienigheid de mensen die hierbij betrokken zijn naar een voor iedereen acceptabel oordeel moge begeleiden

Van de situatie ter plekke heb ik een schets gemaakt ter verduidelijking van de situatie.

Heel veel wijsheid aan allen die beslissingsbevoegdheid hebben in deze en een amicale groet van

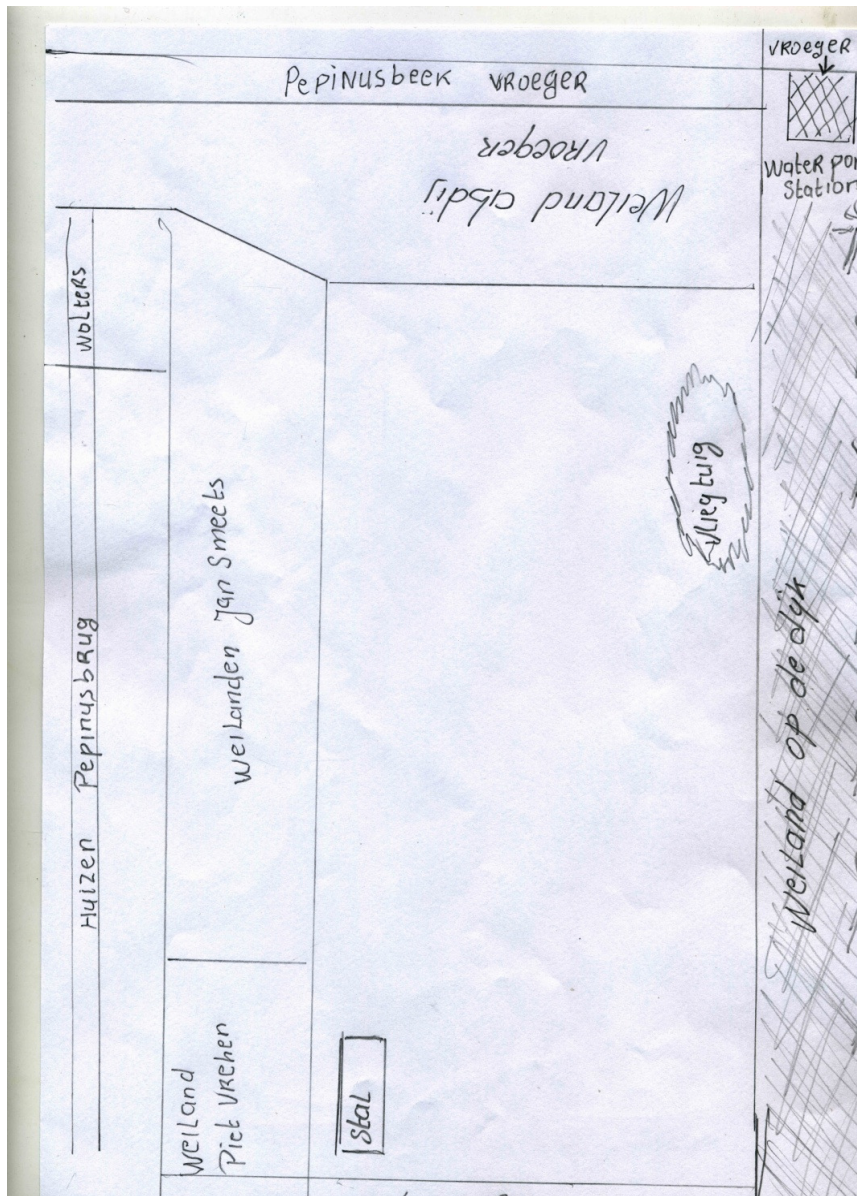
Ger Laugs, Majoorsweg 2 te Koningsbosch

35 jaar werkzaam geweest op de Boerderij van Abdij Lilbosch

Broeder Antonius (1928) bevestigt de plek van de neergestorte Short Sterling.

Bijlage 4: Situatietekening van Ger Laugs t.b.v.

Medewerkers van Pejjerlandj zijn Ger Laugs zeer erkentelijk voor de deskundige informatie